

Marc Van de Velde 27 februari 1943-24 maart 2016

[Terug naar overzicht jaarboek 2016](#)

Door Alex Ramael

(Foto: links Marc Van de Velde; rechts Alex Ramael)

Sommigen laten hun naam in marmer beitelten. De aan hen toegeschreven daden staan in alle geschiedenisboeken. Maar voor de meesten van ons is in de geschiedenis slechts een tijdelijke voetafdruk in het zand gegund.

Maar wie zou zich de naam van de farao herinneren als niet tienduizenden onder de woestijnzon zwoegden om zijn piramide te bouwen?

Wat zou Caesar betekend hebben zonder zijn legioenen? Wie bouwde de kathedralen en de paleizen? Hoe groot zou Napoleon zijn zonder zijn Grande Armée ? Wie produceerde de voor hen niet bestemde rijkdommen in ongezonde fabrieken ? Wie bestormde in een regen van staal de loopgraven terwijl de hoge heren ver achter het front champagne dronken in luxueuze kastelen ?

In de boeken waaraan hij meewerkte zoals de "Geschiedenis van de socialistische arbeidersbeweging te Boom" en vooral in zijn belangrijkste boek, "De Bruggen van Boom" , waarin hij de feiten vastlegt van de gebeurtenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog in Boom en de Rupelstreek, heeft Marc de vele gewone mensen, die anders vergeten zouden zijn, een naam gegeven, hun daden beschreven en het belang benadrukt van hun rol in het grote geheel.

Het was algemeen bekend : Marc was vooral geboeid door de militaire geschiedenis. Maar hij was lang niet de enige. We

kunnen ons de vraag stellen: waarom ?

Het antwoord daarop is niet eenvoudig te geven. Wij vinden immers allemaal dat oorlog vreselijk en verwerpelijk is.

Ook Marc vond dat, vanuit zijn standpunt als humanist. Vanuit het standpunt van de historicus is het fenomeen echter een zeer boeiend gegeven, door de snelle en grote bewegingen en veranderingen die dan plaats hebben. Massa's mensen en materieel worden ingezet, staten en regeringen verdwijnen of ontstaan, grenzen worden verlegd en niet enkel landsgrenzen: ook de grenzen van de menselijke mogelijkheden en het vernuft. De wetenschap gaat met sprongen vooruit en na een conflict ondergaat ook meestal een samenleving op alle vlakken een radicale verandering.

De morele vraag moet echter blijven gesteld worden of de prijs aan mensenlevens en materiële vernietigingen, of de immense prijs aan leed en pijn die hiervoor betaald wordt, wel te verantwoorden is. Het stemt in ieder geval niet optimistisch over de gespleten aard van de Homo Sapiens. Is het dan zo moeilijk om in vrede aan vooruitgang te werken? Maar het fenomeen oorlog is daar, het is reëel en het is van alle tijden, alle beschavingen, wereldwijd.

Misschien is het dan nuttig om, zoals Marc deed, het proberen te begrijpen. Wanneer historici over conflicten schrijven zoals de Tweede Wereldoorlog, dan gebeurt dat meestal over de grote bewegingen en de grote veranderingen.

De verdienste van iemand als Marc is dat hij, door het beschrijven van lokale feiten tegen de achtergrond van een wereldconflict, vooral de aandacht vestigde op de rol en de plaats van de gewone mens, zijn gevoelens, zijn mening en zijn daden in zijn eigen lokale leefwereld. Hij heeft dat beschreven met een gepaste accuraatheid, waarheidsgetrouw en met respect. Zijn werk als lokaal historicus blijft daarom een referentie voor de meesten van ons.

Het is aan Marc te danken dat we over een stipt scenario beschikten voor de reconstructie van de Bevrijding van Boom, het is aan hem te danken dat een gedenksteen voor de slachtoffers van de V-wapens kon geplaatst worden. Het is aan zijn onderzoek te danken dat aandacht kan besteed worden aan de lokale weerstanders en de politiek gevangenen. Omwille van zijn deskundigheid, en omwille van de vele activiteiten die hij mee organiseerde, zal Marc gemist worden. Hij is nu zelf de geschiedenis ingestapt en leeft voort door zijn boeken en in herinnering van degenen die hem gekend hebben.

2012- Marc Van de Velde (links) en Alex Ramael bij het graf van colonel Silvertop in Sint-Anthonis (NL)

In memoriam * *Door* Luc Apers

Een genster liet hij lichtjes smeulend achter
en twee of meer vrouwen met verdriet

de strijd was immers nooit gestreden
toch de verre toekomst niet aan hem

hij groette niet langer meer de dingen
noch met rechts een klappertjespistool

of met links een jenever in dat mooie tulpglaasje

hij had zijn bijdrage geleverd

historische boeken waarin accuraat beschreven

de heroïek van het verzet door gewone mensen

eer gegeven en het marxisme uitgelopen

zichzelf in de verhalen en vragen wat verloren

hij nam en gaf

geen aandenken maar een peinzen

dat verloren leek toch steeds aanwezig was

een oude makker bleef afwezig

die speelde warm ijsig een bluesversie van de internationale

in de Van Artevelde stad

(* Marc Van De Velde, Booms historicus en caféfiguur, 1943 – 2016)